

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Відділ музейної справи

**Реекспозиція музеїв
військово-історичного профілю
закладів освіти
в контексті декомунізації
суспільного життя**

Іванченко Наталя,
к. філол.н.,
головний спеціаліст

natalia_pl@ukr.net
+38 0679884406

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

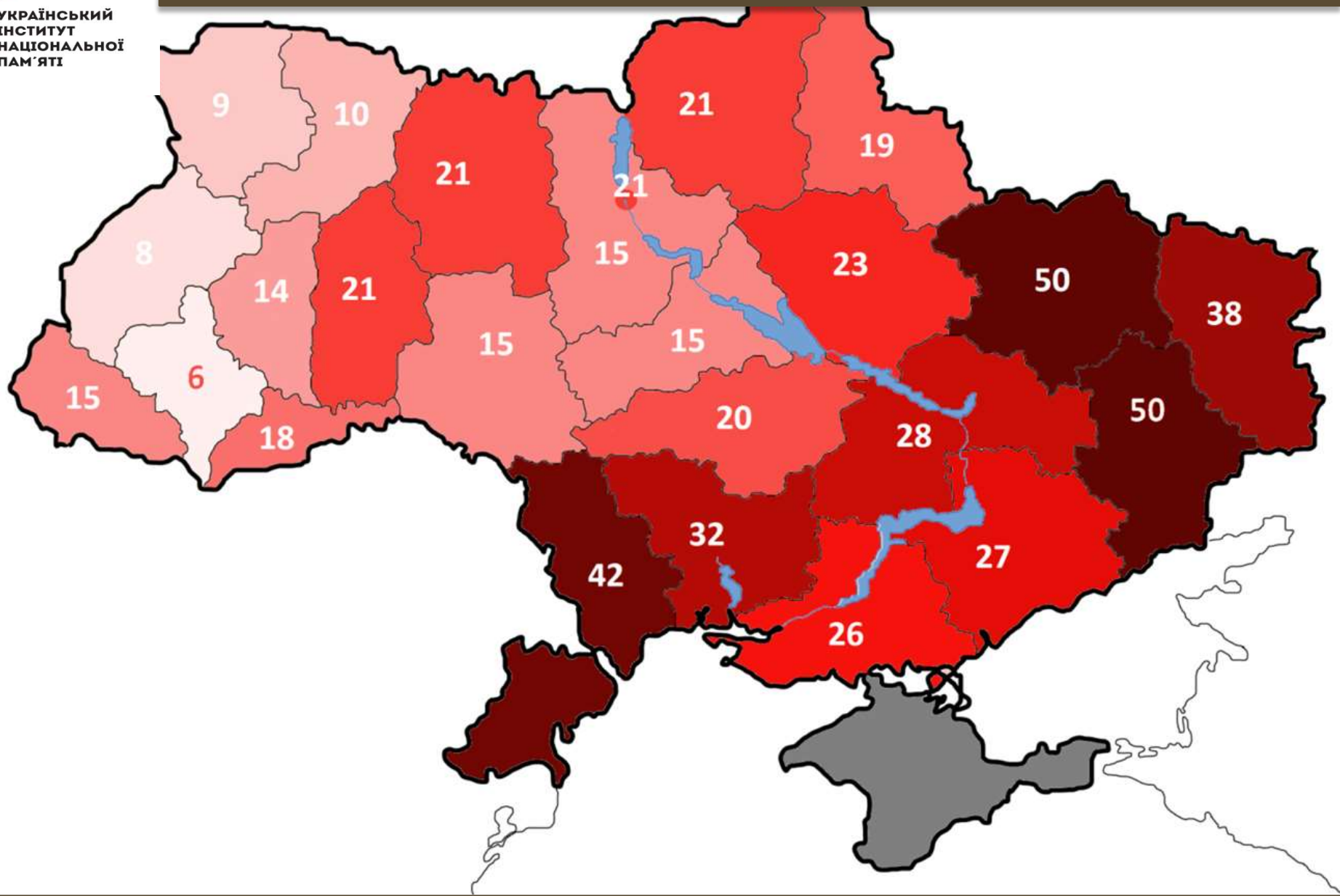
Історична пам'ять впливає на
формування цінностей

Цінності визначають пріоритети
сьогодення та формують майбутнє

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Індекс результативності російської пропаганди

Я прошу Вас відповісти ще на одне запитання стосовно національної приналежності, щоб записати її по можливості точніше. Ви себе вважаєте

Тільки українцем (кою)

**Індекс
РРП**

20

І українцем (кою), і росіянином (кою), але більше українцем

38

Однаковою мірою і українцем (кою), і росіянином (кою)

41

І росіянином (кою), і українцем (кою), але більше росіянином

58

Тільки росіянином (кою)

66

ІНША ВІДПОВІДЬ

45

Total

26

Індекс результативності російської пропаганди

ХАРАКТЕРИСТИКА МОВИ, ЯКОЮ ВІДПОВІДАВ РЕСПОНДЕНТ:	Індекс РРП
Українська	15
Суміш української та російської мови	27
Російська	38

ПОСТРАДЯНСЬКА СПАДЩИНА: ТУГА ПО МИНУЛОМУ ЧИ ЖАХ?

НАСЛІДКИ КОМУНІЗМУ В УКРАЇНІ

Геноцид:

3,5-7 млн¹
Голодомор
1932-1933

Голод:

1,1-1,5 млн
1921-1923, 1946-1947

Бійці Опору:

153 000
загинуло в боях

134 000²
заарештовані

Масовий терор і вбивства:

1 млн

під час
«Червоного терору»
1918-1921

300 000³

жертв
«Великого терору»
1937-1938

24 000

масові вбивства
політв'язнів
1941

Засуджені до ув'язнення
з політичних мотивів:

56 500

інтелігенція, духовенство
1930-і, 1944-1953

1 000⁴

дисиденти
1960-і - 1989

Масова депортація та переселення:

1,22 млн³
колективізація

1929-1930-і, 1944-1950

360 000

остарбайтерів
відправлено у ГУЛАГ
після 1945

150 000

кримських татар
1944

230 000

родин, що не підтримали
комуністичний режим
1939-1941

327 000³

з Західної України
1944-1954

Загальна кількість постраждалих:

10 000 000¹
1918-1991

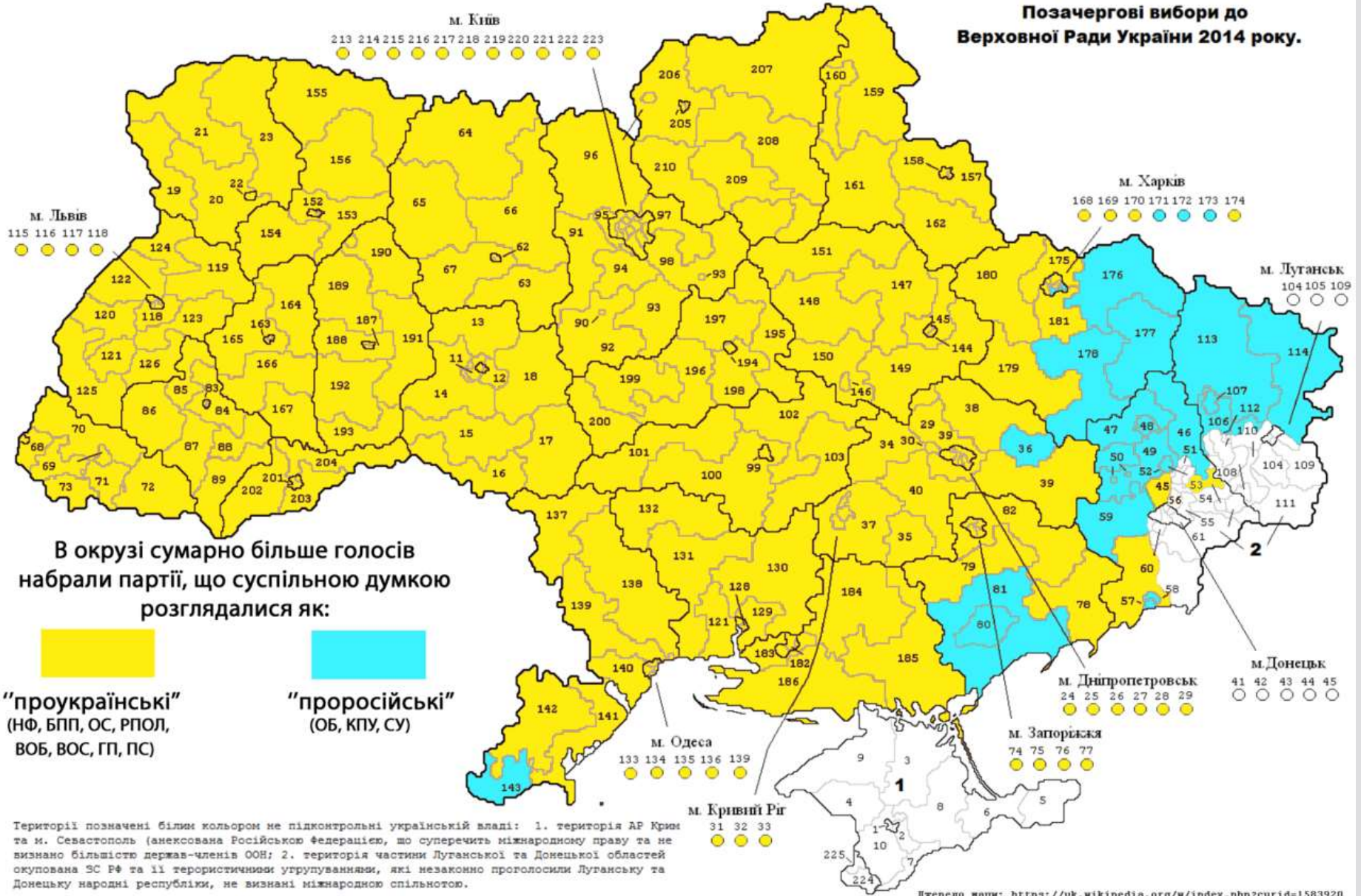
1. Число не остаточне.

2. Отримали вирок, вбиті, чи відправлені у ГУЛАГ.

3. Вбиті чи відправлені у ГУЛАГ.

4. Засуджені до тюремного ув'язнення чи відправлені до психіатричних лікарень.

Позачергові вибори до Верховної Ради України 2014 року.

Музеї як ретранслятори радянських
світоглядних стереотипів
та історичних міфів
формують відповідні
стереотипи суспільної
поведінки.

Ми, як народ і країна,
залишаємось у чужому
культурно-ментальному полі
замість оживлення власної
історичної пам'яті.

Міжнародна рада музеїв (ICOM): музей

- це постійний некомерційний заклад, покликаний служити суспільству та сприяти його розвитку,
доступний широкому загалу,
який займається придбанням, зберіганням, дослідженням, популяризацією та експонуванням матеріальних свідчень про людину та середовище її проживання з метою вивчення, освіти, а також для задоволення духовних потреб».
-

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

радянська система –
пропаганда

сучасне бачення -
майданчик національної
ідентичності

про щось

для когось

Нове призначення музеїв

Виконання законів

- **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні»** від 28 листопада 2006 року №376-V
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»** від 9 квітня 2015 року № 317-VIII
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»** від 9 квітня 2015 року № 315-VIII
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті»** від 9 квітня 2015 року № 314-VIII
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»** 9 квітня 2015 року № 316-VIII
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»** від 17 квітня 1991 р. № 962-XII
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»** від 13 березня 2018 р. № 2325-VIII
-

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

Стаття 2. Засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів

- 1. **Комуністичний тоталітарний режим 1917-1991 років в Україні визнається злочинним і таким, що здійснював політику державного терору, яка характеризувалася численними порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, депортацій, катувань, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідувань з етнічних, національних, релігійних, політичних, класових, соціальних та інших мотивів, заподіянням моральних і фізичних страждань під час застосування психіатричних заходів у політичних цілях, порушенням свободи совісті, думки, вираження поглядів, свободи преси та відсутністю політичного плюралізму, та у зв'язку з цим засуджується як несумісний з основоположними правами і свободами людини і громадянина.**
 - 2. **Націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарний режим визнається в Україні злочинним і таким, що здійснював політику державного терору, яка характеризувалася численними порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, катувань, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідувань з расових, етнічних мотивів, порушенням свободи совісті, думки, вираження поглядів, свободи преси та відсутністю політичного плюралізму, та у зв'язку з цим, спираючись на встановлені Нюрнберзьким міжнародним військовим трибуналом 1945-1946 років факти, засуджується як несумісний з основоположними правами і свободами людини і громадянина.**
-

- **Стаття 3.** Заборона пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки
 - 1. Пропаганда комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки **визнається наругою над пам'яттю мільйонів жертв комуністичного тоталітарного режиму, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму та заборонена законом.**
-

- **Стаття 4. Заборона використання та пропаганди символіки комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів**
- 1. Виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму, у тому числі у вигляді сувенірної продукції, публічне виконання гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів на всій території України заборонено.
- 2. Заборона виготовлення символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму не поширюється на випадки виготовлення такої символіки для її подальшого використання з метою, зазначеною у частині третій цієї статті.
- **3. Заборона не поширюється на випадки використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму:**
 - 1) на документах державних органів та органів місцевого самоврядування (місцевих органів державної влади і управління), прийнятих чи виданих до 1991 року;
 - 2) на документах, виданих закладами освіти та науки, підприємствами, установами, організаціями до 1991 року;
 - **3) в експозиціях музеїв, тематичних виставках, Музейному фонді України, а також бібліотечних фондах на різних носіях інформації;**
 - 4) у творах мистецтва, створених до набрання чинності цим Законом;
 - 5) у процесі наукової діяльності, в тому числі під час наукових досліджень та поширення їх результатів у не заборонений законодавством України спосіб;
 - 6) на оригіналах бойових знамен;
 - 7) на державних нагородах, ювілейних медалях та інших відзнаках, якими нагороджувались особи до 1991 року та протягом 1991-2015 років у зв'язку з річницями подій періоду Другої світової війни, а також на документах, що посвідчують нагородження ними;
 - 8) на надгробних спорудах, розташованих на території місць поховань, місць почесних поховань;
 - 9) під час викладення або реконструкції (зокрема історичної) історичних подій;
 - 10) у приватних колекціях та приватних архівних зібраннях;
 - 11) як об'єктів антикварної торгівлі.
- Заборона не поширюється на випадки використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму (за умови, що це не призводить до пропаганди злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років, злочинного характеру націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму):
 - 1) у посібниках, підручниках та інших матеріалах наукового, освітнього і навчального характеру, які ~~використовуються у навчальному, навчально-виховному і освітньому процесах;~~
 - 2) у творах мистецтва, створених після набрання чинності цим Законом.

Закон "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаганди їхньої символіки"

засуджуємо комуністичний та нацистський режими, забороняємо їх пропаганду

1. **засудити тоталітарні режими** — визнання Україною злочинними комуністичного та нацистського режимів, жертвами яких стали мільйони наших співвітчизників
2. **стоп пропаганді** — запровадження відповідальності за пропаганду комуністичного та нацистського режимів та публічне використання їх символіки.
3. **очищення мапи країни** — встановлення процедури та строків перейменування об'єктів, які носять "комуністичні" назви (перереєстрація документів для громадян безкоштовна). З вулиць наших міст заберуть символи та пам'ятники, які возвеличують функціонерів тоталітарного режиму.
4. **справедливість, а не помста** — розслідування злочинів геноциду, злочинів проти людства та людяності, військових злочинів, здійснених представниками тоталітарних режимів.
5. **вшанування пам'яті** — встановлення Дня пам'яті жертв комуністичного та нацистського тоталітарних режимів 23 серпня, коли сталінський СРСР та гітлерівський Третій Райх уклали угоду, яка розпочала Другу світову війну.

ЯКА РАДЯНСЬКА СИМВОЛІКА ЗАБОРОНЕНА?

Заборонена символіка

Герби та прапори СРСР, УРСР, інших країн з комуністичним режимом, які існували в минулому

Серп і молот, а також серп і молот у поєднанні з п'ятикутною зіркою

Гімни СРСР та радянських республік

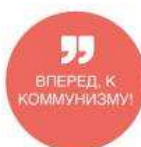
Символіка комуністичної партії

Пам'ятники та зображення партійних та радянських керівників – починаючи від секретаря райкому

Пам'ятники та зображення працівників радянських органів держбезпеки – ГПУ, НКВД, КГБ

Комуністичні гасла та цитати радянських керівників

Назви населених пунктів, вулиць та підприємств, пов'язані з комуністичними діячами, чекістами, діяльністю компартії, встановленням радянської влади

Комуністична символіка, яка використовується на гербах чи прапорах нині існуючих країн

Назви, у яких фігурують радян. діячі, пов'язані з боротьбою проти нацистів та з розвитком науки й культури в Україні

Зображення, пам'ятники та цитати радян. діячів, пов'язаних з розвитком науки та культури в Україні

Комуністична символіка на документах, прийнятих або виданих до 1991 року

П'ятикутна зірка

Комуністична символіка в експозиціях музеїв та виставок, наукових дослідженнях та підручниках

Комуністична символіка на нагородах, вручених до 1991 р. та впродовж 1991-2015 рр. у зв'язку з річницями подій ДСВ

Комуністична символіка під час історичної реконструкції подій

Комуністична символіка на кладовищах

Колекціонування символіки

Заборона не поширюється на випадки використання символіки комуністичного або нацистського режимів: на документах, прийнятих чи виданих до 1991 року; в експозиціях музеїв, тематичних виставках, бібліотечних фондах; у науковій діяльності; на оригіналах бойових знамен; на державних нагородах та інших відзнаках, якими нагороджувались особи до 1991 року та протягом 1991-2015 років у зв'язку з річницями подій Другої світової війни, а також на документах, що посвідчують нагородження ними; на намогильних спорудах; під час викладення або реконструкції історичних подій; у приватних колекціях та приватних архівних зібраннях; як об'єктів антикварної торгівлі; у підручниках, посібниках, інших матеріалах навчального та освітнього характеру, творах мистецтва, якщо це не призводить до пропаганди злочинного характеру комуністичного або нацистського режиму.

Символіка, на яку не поширюється заборона

- **СТАТТЯ 1.** Голодомор 1932-1933 років в Україні є геноцидом Українського народу.
- **СТАТТЯ 2.** Публічне заперечення Голодомору 1932-1933 років в Україні визнається **наругою над пам'яттю мільйонів жертв Голодомору, приниженням гідності Українського народу і є протиправним.**

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні»

**У промові перед українською громадою
з нагоди 20-ої річниці Голодомору в 1953 році
Рафал Лемкін описав геноцид українського народу
у XX ст.:**

- 1) **«перший удар спрямований на інтелігенцію, на мозок нації, щоб паралізувати решту організму».** Він тут говорить про винищення вчителів, письменників, митців, мислителів, політичних провідників». Початок цього – справа СБУ.
 - 2) **«Водночас із атакою на інтелігенцію, тривав наступ на церкву, священників, церковних ієрархів, душу України».** Він називає церкву – «душею України».
 - 3) **«Третє вістря совєцької атаки було спрямовано проти фермерів, великої маси незалежних селян, носіїв традицій, фольклору і пісні, мови та літератури, національного духу України. Зброя, яку застосували проти неї, є, мабуть, найстрашнішою з усіх, – виморювання голодом».**
 - 4) Україну заселяли пізніше людьми іззовні.
-

У вересні 1933-го
за шкільні парти
не сіли **2/3** учнів

ГОЛОДОМОР ЗАБРАВ

4,5 мільйонів
життів, із них
3,9 мільйонів
через
надсмертність;
0,6 мільйонів –
ненародженими
(за оцінками Інституту
демографії та соціальних
досліджень НАН України
імені М. Птухи)

У червні 1933 року
в Україні помирали:
ЩОДОБИ – 34 170 осіб
ЩОГОДИНИ – 1 420 осіб
ЩОХВИЛИНИ – 24 особи

Деякі історики вважають, що кількість жертв була більшою та сягала близько 7 мільйонів осіб

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»

З преамбули:

- «прагнути розвивати та зміцнювати незалежну, демократичну, правову державу,
 - усвідомлюючи, що Друга світова війна 1939-1945 років, що розпочалася внаслідок домовленостей націонал-соціалістичного (нацистського) режиму Німеччини та комуністичного тоталітарного режиму СРСР, стала найбільшою трагедією людства у ХХ столітті,
 - зважаючи на те, що під час Другої світової війни 1939-1945 років націонал-соціалістичним (нацистським) та комуністичним тоталітарним режимами на території України було вчинено численні злочини проти людства та людяності, воєнні злочини та злочини геноциду, внаслідок чого Україні та Українському народові було завдано величезних втрат,
 - відзначаючи всесвітньо-історичне значення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років,
 - віддаючи данину пам'яті всім жертвам Другої світової війни 1939-1945 років та зважаючи на необхідність постійного піклування про ветеранів війни, учасників визвольного руху та жертв нацизму,
 - з метою збереження пам'яті про перемогу над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»
-

Закон "Про увічнення перемоги над нацизмом в Другій світовій війні 1939-1945"

повертаємо народу справжню пам'ять про роки війни і позбавляємося радянського кліше

1. **Друга світова війна** — закріплення офіційного використання загальносвітового терміну «Друга світова війні 1939-1945 рр.»
2. **День пам'яті та примирення** — запровадження Дня пам'яті та примирення – 8 травня, з метою увічнення пам'яті усіх жертв Другої світової війни.
3. **День перемоги над нацизмом** — визначення 9 травня як державного свята – Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 рр.
4. **символіка пам'яті** — скасування використання радянської символіки під час вшанування пам'яті полеглих та увічнення перемоги над нацизмом.

Потребує заміни	Відображає суть
Велика Вітчизняна війна	Німецько-радянська війна (22.06.1941 – 9.05.1945)
Україна у ВВВ	Україна у Другій світовій війні
Фашистська Німеччина	Нацистська Німеччина/Третій Рейх
Німецько-фашистські загарбники	Нацистські окупанти
Фашистські посібники з місцевих	Колабораціоністи
Визволення України від фашистських загарбників	Вигнання з України нацистських окупантів
Велика перемога над фашистською Німеччиною	Перемога над нацизмом у Європі

Термінологія

- Термін «визволення» передбачає волю, свободу, а у 1944 році Україна не стала вільною. Із вигнанням нацистських окупантів Україна не отримала волі, тільки опинилася під іншим пануванням, результатом якого стали масові репресії та депортації, зокрема сотень тисяч українців, поляків та цілого кримськотатарського народу.
- СРСР ставив за мету не визволення Українського народу, а повернення його до складу радянської імперії. Волю і свободу Український народ отримав тільки після **24 серпня 1991 року, визволення України** відбулося тільки з розпадом Радянського Союзу.

Терміни «визволення» і «вигнання»

Закон "Про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у XX столітті"

віддаємо шану борцям за свободу України,
повертаємо моральний борг

1. **оцінка російської агресії** — визнається факт агресії Радянської Росії проти України, окупація та анексія Радянською Росією території України
2. **право на свободу** — боротьба за незалежність України визнається правомірною, вказуються організації та структури, учасники визвольного руху
3. **відновлення незалежності** — законодавчо визначається, що у 1991 році відбулося відновлення незалежності України, спадкоємиці проголошеної у 1918 році Української Народної Республіки
4. **військова традиція** — визнаються нагороди та військові звання, які протягом 1917-1991 років присвоювалися українськими державними утвореннями учасникам визвольного руху

- **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті»:**
- «Цей Закон спрямований на визнання учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті головними суб'єктами боротьби за відновлення державної незалежності України - борцями за незалежність України у ХХ столітті, встановлення правового статусу борців за незалежність України у ХХ столітті, визначення права такої категорії осіб на отримання державних та муніципальних соціальних гарантій. Цей Закон також спрямований на визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у ХХ столітті, визначення напрямів державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у ХХ столітті та встановлення відповідальності за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у ХХ столітті.
- **Стаття 1. Правовий статус борців за незалежність України у ХХ столітті**
- **1. Борцями за незалежність України у ХХ столітті визнаються особи, які брали участь у всіх формах політичної, збройної та іншої колективної чи індивідуальної боротьби за незалежність України у ХХ столітті у складі таких органів влади, організацій, структур та формувань: [...]**»

ХТО УКРАЇНСЬКІ ГЕРОЇ В 1917-1991 РОКАХ?

- ПІДЛЯГАЮТЬ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ відповідно п.2. ч.1. ст.1 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»:
- «пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів - публічне заперечення, зокрема через засоби масової інформації, злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років в Україні, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму, поширення інформації, спрямованої на виправдання злочинного характеру комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, діяльності радянських органів державної безпеки, встановлення радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідування учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті [...].
- Отже, вони – колабораціоністи.

**А ЯК ОЦІНЮВАТИ БОРЦІВ ЗА РАДЯНСЬКУ
ВЛАДУ В УКРАЇНІ, У ТОМУ ЧИСЛІ Й
УКРАЇНЦІВ - НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ?**

Новий інструментарій для роботи музеїв

- **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» 9 квітня 2015 року № 316-VIII**
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» від 17 квітня 1991 р. № 962-XII**
 - **ЗАКОН УКРАЇНИ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» від 13 березня 2018 р. № 2325-VIII**
-

Закон "Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років"

Відкриваємо архіви про злочини комунізму та масові порушення прав людини

1. **відкритий доступ** — відкриваються всі архіви радянських репресивних органів
2. **минуле онлайн** — встановлюється обов'язок оцифрування документів задля їх збереження та удоступнення
3. **єдиний архів** — формується єдиний архів репресивних органів, незалежний від політичної волі силовиків.
4. **європейський принцип доступу** — закон обмежує доступ до інформації, а не до документа.
5. **зняття самоцензури** — відповідальність за поширення інформації несе особа, а не архівіст
6. **декомунізація спецслужб та міліції** — сучасні правоохоронці та спеціальні служби перестають бути пов'язаними з радянськими репресивними органами

Перезавантаження шкільного музею:

- ◆ Визначення місії, мети та завдань музею.
- ◆ Дослідження існуючої експозиції на предмет відповідності місії та меті, історичній достовірності (фахова оцінка) представленої інформації
- ◆ Створення наукової та художньої концепції
- ◆ Побудова сценарію експозиції, що ґрунтується на показі:

З виміри історії: локальна, державна, світова історія в людських життях, персоналізація.

Пріоритетні тематичні блоки експозицій шкільних музеїв:

- Неперервність українського державотворення (Русь, Галицько-Волинська держава, Велике князівство Литовське та Речі Посполитої, козацька держава)
 - Українська революція 1917 – 1921 років
 - Друга світова війна 1939 – 1945 років (український вимір – перемоги і втрати у світовому контексті)
 - Наслідки тоталітарних режимів в Україні:
комуністичний (1921 – 1991): військова агресія, Голодомор, голоди, репресії, депортації, терори, ГУЛАГ, Чорнобильська катастрофа
нацистський (1939 – 1945): військова агресія, концтабори, Бабин Яр, Голокост
 - Українська повстанська армія
 - Організація українських націоналістів
 - Дисидентський рух як форма ненасильницького спротиву
 - Українська Гельсінська група
 - Проголошення відновлення Незалежності України
 - Революція Гідності
 - Російсько-українська війна (родини героїв, записи усної історії)
-

Експозиція музею має
захоплювати не
кількістю,
а якістю, вихопленням
певних показових
моментів,
особливостей,
що дають змогу зрозуміти
причинно-наслідкові
зв'язки.

Людиноцентризм –

відхід від мегаісторії, монументального сприйняття подій та явищ, а натомість акцент на конкретних людях, без яких нічого б не відбулося. Це можливість персоналізувати історію, перехід на мікрорівень людини/родини з елементами її переживань, проблеми вибору.

8 травня 1945 підписано акт капітуляції нацистської Німеччини

8 травня –
День пам'яті
та примирення

**Перенесення акценту з історії військових дій
на історії конкретних людей,
а відтак відмові від святкування
на користь вшанування.**

Відповідність термінів –
називання речей своїми іменами, адже розуміння
приходить від значення. Зміна старих кліше має
відбутися у всьому:
в назвах музеїв і виставок,
підписах під музейними експонатами,
в розповіді екскурсовода.

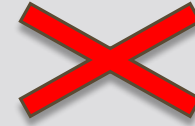
◆ Сучасним підходом до діяльності музею є відхід від одностороннього тлумачення історичних джерел й експонатів.

◆ Багатоперспективність в організації історичного матеріалу та розгляд певної історичної проблеми з різних кутів зору як метод формування активного суб'єкта пізнання історичного минулого.

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

нав'язування
будь-якої точки
зору

ведення
аргументованого
діалогу,
пояснення різних
позицій

Залучення дітей до обговорення та побудови експозицій про події, що відбуваються на їхніх очах, збору експонатів та виготовлення моделей.
Почути юних відвідувачів: їхні відгуки, реакції можуть стати корисними в оформленні експозиції.

Запитати у них, що б вони хотіли робити в музеї?

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

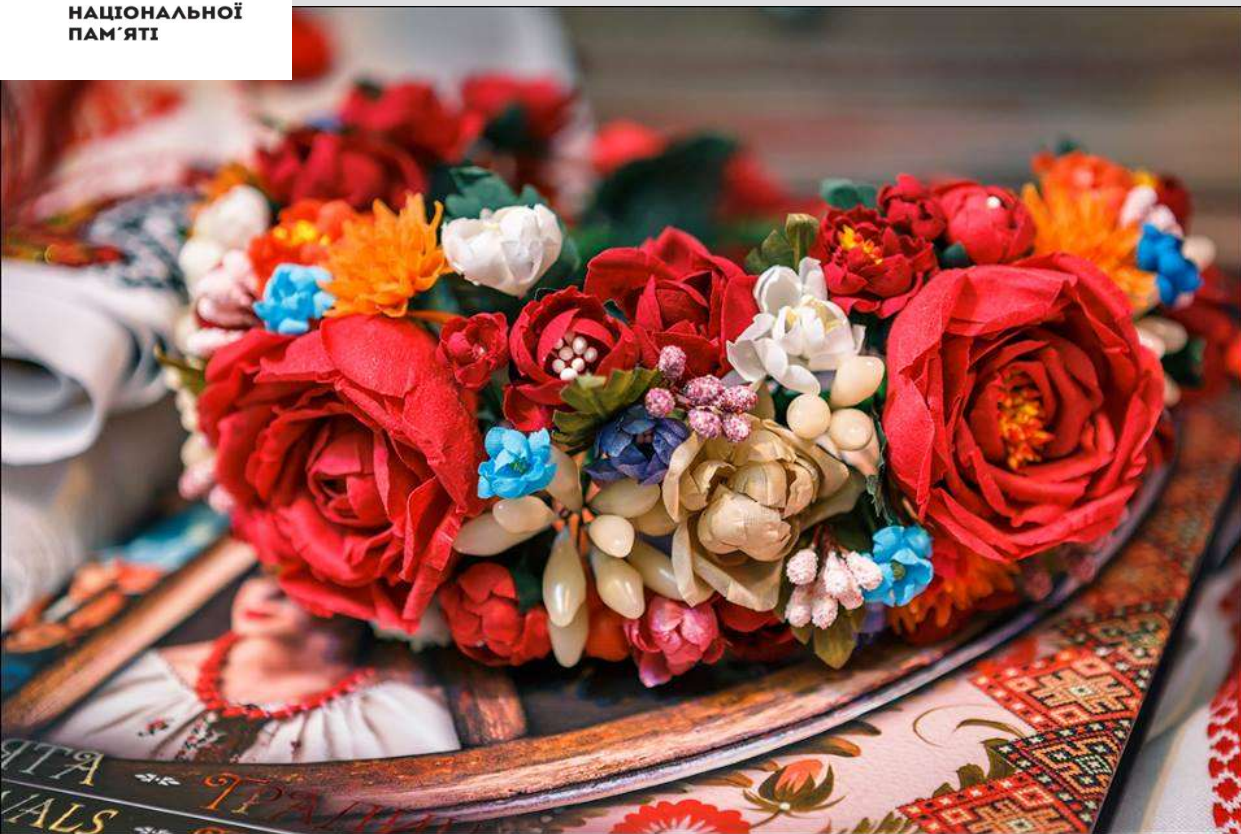

КОДИ
ЧІ П

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Наочність, візуальний ряд для розрізнення справжньої та сфальшованої низькоякісної культури

Способи «оживлення» музейної роботи :

- ◆ Збір усних історій
 - ◆ Залучення до дослідницької та пошукової роботи
 - ◆ Моделювання
 - ◆ Інтерактивність
 - ◆ Комунікативність
 - ◆ Співпраця з:
 - ◆ архівами
 - ◆ громадськими активістами
 - ◆ реконструкторами
-

Інтернет-ресурси

Офіційний сайт
Українського інституту національної
пам'яті

<http://www.memory.gov.ua>

Сайт «Українська Друга світова»

<http://www.ww2.memory.gov.ua>

Електронний архів

Українського визвольного
руху

<http://avr.org.ua/>

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Дякую за увагу !
